

Ірина ЗВАРИЧ

Тернопільський національний економічний університет

ЕКОЛОГІЧНА КРИВА КУЗНЕЦА ІНДІЇ

Шість країн / регіонів станом на 2013 рік (офіційна статистика 2014) найбільше викидають CO₂. Це Китай (29%), США (15%), Європейський союз (11%), Індія (6%), Росія (5%) і Японія (4%). У Китаї викиди збільшилися на 4,2%, в той час як у Сполучених Штатах викиди зменшилися на 2,5% в 2013 році після зниження на 3,8% в 2012 році. У Європейському Союзі в цілому також спостерігалось зниження на 1,4% в 2013 році порівняно з 2012. У період після аварії на АЕС Фукусіма, викиди CO₂ в Японії, які показали збільшення на 6,5% в 2012 році, зменшилися на 0,6%. У 2013 році в рамках Європейського Союзу, збільшення викидів були помічені, наприклад, Франції та Німеччини, в той час як знизилися викиди в Іспанії (10,8%), Італії (5,5%) і Великобританії (2,6%).

Зростання ВВП Індії сповільнилося в останні роки: в 2012 ВВП виріс на 4,7%, а в 2013 році 5,0%, що порівняно із зростанням ВВП на 4% в 2008 році, який був найнижчим за останні десять років за даними Світового банку станом на 2014 р.

Викиди CO₂ в Індії в 2013 році продовжували зростати на 4,4% до близько 2,1 млрд. тонн, що робить його четвертим за величиною викидів CO₂. Такий об'єм частково викликаний чисельністю населення і робочої сили в промисловості та сфері послуг, частково через міжнародний аутсорсинг. На душу населення, викиди CO₂ в Індії були набагато нижчі, ніж у більшості розвинених країн і Китаю. Збільшення в 2013 році в основному зумовлено зростанням на 7,3% споживання вугілля, на частку яких припадає 59% від загального обсягу викопного палива споживання первинної енергії в Індії і 55% від загального обсягу споживання первинної енергії. Такий темп зростання був нижчим, ніж у попередньому році, але значно вище, ніж у 2010 і 2011 рр. на основі вугілля виробництва електроенергії, що становив майже 70% всіх вугільних викидів CO₂ в Індії, в 2012 виріс приблизно на 13%. Ця ситуація схожа на Польщу і Казахстан, інші країни з великими вугільними ресурсами, і більше, ніж середня глобальна частка у 2013 році (34,4%).

За останні п'ять років кількість імпортованого вугілля і коксу зросли більш ніж в два рази, досягнувши 168 млн. т в 2013 році. За останні чотири десятиліття через інвестиційні програми і застосування нових технологій, виробництво вугілля збільшилось в сім разів. Як зазначено у річному звіті 2013-2014 (Coal India, 2014), попит буде збільшуватися на 2% з 2014-2015 рр. і на 25% за 2016-2017 рр. 12-й п'ятирічний план (2012-2017 рр.) передбачає зростаючий видобуток вугілля до 795 млн. тонн до 2016-2017 рр., також сприяє виникненню нових електростанцій.

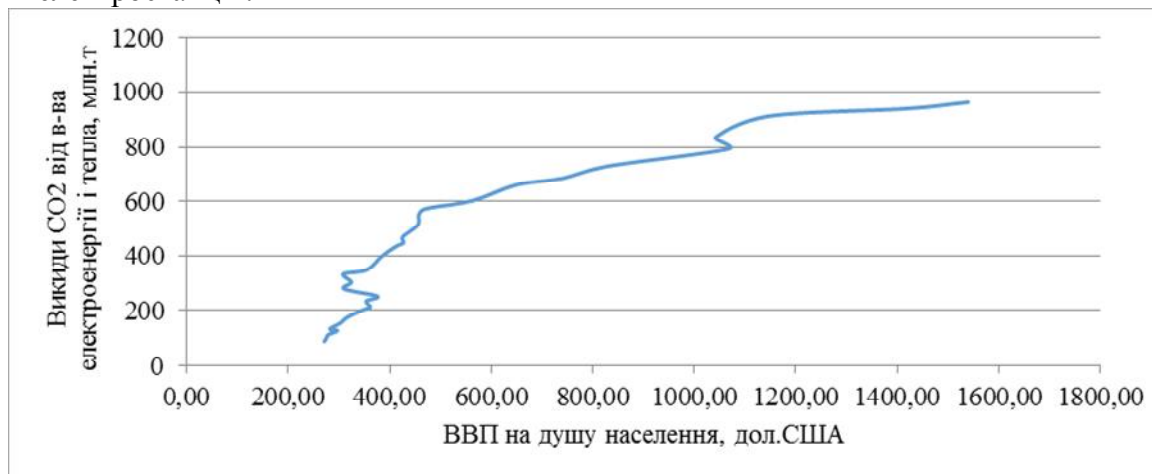

Рис. 1. Екологічна крива Кузнеця Індії

Доволі важко точно визначити переломну точку в кривій Кузнеця: з якого рівня прибутку на душу населення починається покращення екологічної ситуації, зокрема, для Індії вона поки що відсутня (рис.1). Це залежить від багатьох факторів: історично визначеного рівня добробуту населення, особливостей економіки, її технологічної структури, видів забруднень, їх первинного рівня та ін.

Роман ЗВАРИЧ

Тернопільський національний економічний університет

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ДЕРЖАВИ

Формування системи національної економічної безпеки повинно здійснюватися, виходячи з цілей і принципів забезпечення економічної безпеки, шляхом розробки ефективних механізмів, які регулюють стосунки в сфері економіки, створення державних інститутів в цій сфері, визначення основних напрямків та інструментів їхньої діяльності, а також налагодження системи контролю за цією діяльністю. Питання і проблеми стану економічної безпеки України досліджували сучасні економісти, зокрема Д. Буркальцева, З. Варналій, В. Геєць, А. Мокій, Є. Савельєв, В. Похилюк, В. Третяк та інші.

В цілому, національна безпека передбачає захищеність життєво важливих інтересів людини і громадянина, суспільства і держави, за якої забезпечуються сталий розвиток суспільства, своєчасне виявлення, запобігання і нейтралізація реальних та потенційних загроз національним інтересам у всіх сферах державної діяльності. Серед найбільш актуальних сфер державної діяльності в останні роки варто виокремити соціальну політику та пенсійного забезпечення, ринок фінансових послуг, податково-бюджетну та митну політики, ринок банківських послуг, інвестиційну політику, монетарну та валютну політики, промисловості та сільського господарства, транспорту та зв'язку, енергетики та енергозбереження та інші сфери державного управління.

Складовою частиною національної безпеки є економічна безпека. Економічна безпека дозволяє зберігати стійкість до зовнішніх та внутрішніх загроз, характеризує здатність національної економіки до розширеного самовідтворення для задоволення потреб громадян, суспільства і держави на якомусь визначеному рівні. Економічна безпека є складним і багатоплановим суспільним явищем, що характеризується різними сутнісними ознаками та формами прояву. З позицій багатоаспектного підходу поняття «економічна безпека» пов'язане з поняттями: «інтереси» (національні, державні, індивідуальні, корпоративні, суспільні та ін.), «стійкість» (національної економіки, економічного розвитку, соціально-економічної системи тощо), «незалежність» (економіки від зовнішніх ринків, вироблення національної економічної стратегії без зовнішнього впливу), «відтворення» (головним життєво важливим інтересом в економічній сфері для суб'єкта будь-якого рівня – від особи до держави – є відтворення свого існування).

Економічну безпеку необхідно розглядати як базову складову національної безпеки, її фундамент і матеріальну основу і, разом з тим, як взаємопов'язану систему певних рівнів (див. рис. 1). Це означає, що стан національної безпеки держави залежить від життєздатності економіки, її ефективності, мобільності, конкурентоспроможності.